

Samenvatting: 'Onderzoek Leren en Werken in MKB Regio Drechtsteden'

AO Consult in opdracht van het LeerWerkLoket Drechtsteden, augustus 2017

Kleine MKB-bedrijven in de regio Drechtsteden worden via de huidige werkgeversbenadering niet of nauwelijks bereikt met betrekking tot Leren en Werken. Langs deze weg worden tot op heden vooral de grotere bedrijven bereikt, terwijl kleine MKB-bedrijven juist de behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van Leren en Werken. Het LeerWerkLoket wil inzicht verkrijgen in de vraag hoe kleine MKB-bedrijven in de regio Drechtsteden beter bereikt kunnen worden op het gebied van Leren en Werken. Hiertoe heeft AO Consult in opdracht van het LeerWerkLoket een onderzoek uitgevoerd.

Onderzoeksvragen

1. In hoeverre worden kleine MKB-bedrijven in de regio Drechtsteden in de huidige werkwijze/aanpak bereikt op het gebied van Leren en Werken?
2. Wat doen kleine MKB-bedrijven die via de huidige benadering niet of onvoldoende worden bereikt al op het gebied van Leren en Werken? Welke vragen leven er bij deze bedrijven ten aanzien van Leren en Werken? Bestaan hierin verschillen tussen kleine MKB-bedrijven uit verschillende sectoren, van verschillende omvang? Als kleine MKB-bedrijven nog niets met Leren en Werken doen, wat is dan de reden?
3. Welke goede voorbeelden zijn er van kleine MKB-bedrijven die al aan de slag zijn met Leren en Werken? Op welke manier zijn zij geënthousiasmeerd om hiermee aan de slag te gaan, hoe zijn zij hiermee aan de slag?
4. Hoe kunnen de kleine MKB-bedrijven die via de huidige benadering niet of onvoldoende worden bereikt worden benaderd, rekening houdend met het bedrijfsbenaderingsbeleid in de regio?

Plan van aanpak

De studie bestond uit drie fases: deskresearch, verdieping en rapportage. De verdieping bestond uit diepte-interviews met vier kleine bedrijven in de regio Drechtsteden en een interview met een koepelorganisatie namens de eerstelijns zorg. Twee van de interviews betreffen de zorgsector, één geïnterviewd bedrijf is actief in de logistiek, een ander bedrijf is actief in de financiële dienstverlening en één bedrijf betreft de detailhandel. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden uitgebreid beschreven in de rapportage 'Leren en Werken in MKB Regio Drechtsteden'.

Conclusies

Onderzoeksvraag 1: 'huidige aanpak'

Kleine MKB-bedrijven worden in de huidige benadering onvoldoende bereikt. Dit wordt bevestigd door de geïnterviewde bedrijven. Vanuit het perspectief van de uitkerende instanties ligt de focus minder op het MKB en in het bijzonder de kleine bedrijven, omdat deze kleine MKB-bedrijven vaak weinig nieuwe vacatures hebben. Op basis van bedrijvenlijsten van Kamer van Koophandel en Baanbrekend, lijken de sectoren detailhandel, zakelijke dienstverlening en industrie het omvangrijkst in de regio Drechtsteden.

Onderzoeksvraag 2: 'verschillen tussen de kleine MKB-bedrijven'

Uit de interviews blijkt dat de kleine MKB-bedrijven vooral investeren in het bieden van stages en beroepspraktijkvormingsplekken aan stagiaires. Het verschilt per bedrijf en sector of men werkt met stagiaires op mbo, hbo of wo niveau. Het werken met stagiaires roept bij de kleine MKB-bedrijven die in het kader van dit onderzoek geïnterviewd zijn weinig vragen op. Zij weten hierin hun weg zelf goed te vinden. De kleine MKB-bedrijven lijken niet direct op de hoogte of actief met leren en werken in bredere zin, bijvoorbeeld via op- of omscholing. Binnen de groep kleine MKB-bedrijven in de Drechtsteden is een groot aantal zzp-ers actief. Zij kunnen, onder bepaalde voorwaarden, erkend worden als leerbedrijf. Het verschilt per sector of dit mogelijk is. Als leerbedrijf kan een zzp-er ruimte bieden voor een stage of beroepspraktijkvormingsplek. Redenen die genoemd worden om niets te doen met Leren en Werken, door zowel de MKB-bedrijven als zzp-ers: het specialistische karakter van kleine MKB-bedrijven, het gebrek aan tijd en capaciteit, de kwetsbaarheid van een klein bedrijf en het financiële risico.

Onderzoeksvraag 3: 'goede voorbeelden & motiverende factoren'

In het onderzoek komen diverse goede voorbeelden naar voren van kleine MKB-bedrijven die werken met stagiaires. De geïnterviewde MKB-bedrijven zijn minder actief bezig met Leren en Werken in de brede zin, bijv. op- of omscholing. Bedrijven zijn vooral geïnteresseerd in de mogelijkheden voor Leren en Werken als dat past binnen hun bedrijfsvoering en wanneer de financiële risico's voor hen gering zijn. Een reden om te investeren in Leren en Werken voor kleine MKB-bedrijven is de druk van de vergrijzing een reden om als klein bedrijf zelf actief op zoek te gaan naar mogelijkheden voor Leren en Werken, met als doel om op die manier nieuw personeel aan te trekken. De interesse van kleine MKB-bedrijven in de mogelijkheden voor Leren en Werken is vooral gedreven vanuit intrinsieke motivatie.

Onderzoeksvraag 4: 'hoe kleine MKB-bedrijven benaderen'

Zoals eerder beschreven worden de kleine MKB-bedrijven via de huidige benadering nog niet of nauwelijks bereikt. Bij de aanbevelingen worden concrete tips en adviezen aangereikt over de manier waarop MKB-bedrijven beter bereikt kunnen worden.

Aanbevelingen

- *Aanbeveling 1:* Ontwikkel een specifieke aanpak om kleine MKB-bedrijven te bereiken op het onderwerp Leren en Werken. Hieronder worden hiertoe concrete suggesties gedaan:
- *Aanbeveling 1a: Benut de expertise van zowel Baanbrekend Drechtsteden als het LeerWerkLoket in de benadering van kleine MKB-bedrijven.* Benut deze expertise van het LeerWerkLoket op het gebied van Leren en Werken om de mogelijkheden op dit gebied in de regio veel breder kenbaar te maken en te benutten. Maak één adviseur van het LeerWerkLoket verantwoordelijk voor het gericht benaderen, voorlichten en informeren van de doelgroep kleine MKB-bedrijven op het gebied van Leren en Werken. Maak daarnaast (minimaal) één adviseur van Baanbrekend Drechtsteden verantwoordelijk voor het gericht benaderen, voorlichten en informeren van kleine MKB-bedrijven. Baanbrekend speelt binnen de huidige werkgeversbenadering een cruciale rol en beschikt over de benodigde expertise voor het benaderen en adviseren van werkgevers in de regio.
- *Aanbeveling 1b: Bied maatwerk in...*
 - ...informatievoorziening en advisering*
 - Ga in gesprek met werkgeversverenigingen, bedrijvenorganisaties en diverse individuele kleine MKB bedrijven om de wensen en behoeften goed in kaart te krijgen. Bied informatie en advies op maat aan en houd er rekening mee dat bedrijven niet 'overbelast' worden met te veel informatie
 - ...in wijze van benadering / aanspreken*
 - Houd in de benadering van bedrijven rekening met de 'cultuur' van de sector. Spreek kleine bedrijven en organisaties ook op een manier aan die bij hen past.
 - ...in mogelijkheden om actief te zijn op het gebied van Leren en Werken*
 - Voor kleine MKB-bedrijven die niet via bijvoorbeeld stages of EVC actief (willen) zijn op het gebied van leren en werken, zijn er wellicht andere manieren om actief te zijn. Bijvoorbeeld door open te staan voor bedrijfsbezoeken of door het organiseren van workshops of trainingen voor bijvoorbeeld specifieke doelgroepen van het LeerWerkLoket (denk bijvoorbeeld aan de groep vrouwen zonder startkwalificatie).
- *Aanbeveling 2:* Benader kleine MKB-bedrijven zoveel mogelijk via bestaande werkgeversverenigingen, bedrijvenorganisaties en –netwerken. Het is van belang om kleine bedrijven niet te 'overbelasten' in de informatievoorziening. Het organiseren van extra bijeenkomsten zal waarschijnlijk weinig effect hebben, omdat de kleinere MKB-bedrijven vaak gebrek aan tijd en capaciteit hebben om hierbij aan te sluiten.
- *Aanbeveling 3:* Draag zorg voor informatievoorziening richting kleine MKB-bedrijven over het brede palet aan mogelijkheden op het gebied van Leren en Werken. Het onderzoek laat zien dat kleine MKB-bedrijven onvoldoende op de hoogte lijken te zijn van de brede mogelijkheden voor Leren en Werken die er zijn in de regio. Maak in de informatievoorziening helder wat de baten en lasten van de diverse varianten van

Leren en Werken voor de kleine bedrijven zijn, inclusief de mogelijkheden voor ondersteuning die beschikbaar zijn. Attendeer de bedrijven op de 'passieve' dienstverlening vanuit het LeerWerkLoket (o.a. wegwijzer) maar biedt voor deze doelgroep ook actieve dienstverlening (advies, beantwoorden van vragen en gerichte, maatwerk informatievoorziening).

- **Aanbeveling 4:** Zet in op de ontzorging van kleine MKB-bedrijven. Het MKB, en dan voornamelijk de kleine bedrijven binnen het MKB, hebben specifieke ondersteuningsbehoeften. Bij hen ligt, zoals eerder geschreven, vaak de prioriteit niet bij het begeleiden van stagiaires, hebben minder tijd en voor hen zijn de (financiële) risico's ook groter.
- **Aanbeveling 5: Zorg voor een duidelijke opdracht en kader voor het benaderen van (kleine) MKB-bedrijven in de regio in het kader van Leren en Werken.** Maak een gericht plan van aanpak om in 2017-2018 kleine MKB-bedrijven beter te bereiken op het onderwerp Leren en Werken, waarin de doelen, activiteiten, resultaten en fasering helder worden uiteengezet. Benoem in dit plan van aanpak ook duidelijk de rollen, taken en verantwoordelijkheden van Baanbrekend Drechtsteden enerzijds en het LeerWerkLoket anderzijds in de benadering van de kleine MKB-bedrijven.
- **Aanbeveling 6:** Het is belangrijk dat de bedrijfsomvang geregistreerd wordt, omdat Baanbrekend Drechtsteden hierdoor binnen de huidige werkgeversbenadering veel gerichter stappen kan zetten richting de kleine MKB-bedrijven. Het biedt ook de mogelijkheid om in te zoomen op de specifieke informatie- en ondersteuningsbehoefte voor deze specifieke doelgroep. Door beter te registreren worden de blinde vlekken in de werkgeversbenadering sneller duidelijk en kunnen gerichter acties worden uitgezet.
- **Aanbeveling 7:** Er zijn diverse mogelijkheden voor kleine MKB-bedrijven om te investeren in Leren en Werken, maar zzp-ers lijken hier nog onvoldoende van op de hoogte, waardoor deze mogelijkheden nog onvoldoende worden benut. Het LeerWerkLoket kan hierin een rol pakken en de doelgroep zzp-ers gericht informeren over de mogelijkheden via de bestaande kanalen.